

Håll koll på knorren!

Du vet väl att knorren är ett av de viktigaste svenska mervärderna? Men visste du att du kan kolla på knorren för att förute svansbitning?

VÅRA STUDIER har visat att de grisar som inte har knorr på svansen när de äter oftare har skador på svansen jämfört med de som har knorr på svansen vid utfodring.

Genom att kolla om grisarna har knorr eller inte vid utfodring kan du få en uppfattning om det finns svansbitning i boxen eller inte. Grisar med hängande svans har 4-14 gånger högre risk för sårskador på svansen jämfört med de grisar som har knorr vid utfodring.

Ofta är dock dessa skador så små att de inte kan upptäckas utan en noggrann kontroll av svansen. Alltså har vi nu möjlighet bättre att sätta in åtgärder (till exempel mer halm) för att förhindra svansbitningsutbrott.



Detta har vi gjort

Svansbitning beror framförallt på otillräcklig sysselsättning. Därför undersökte vi hur ökade halmgivor påverkade beteendet och förekomsten av svansskador hos grisar. Försöken gjordes i 3 stycken tillväxt- och 4 stycken storgrisomgångar i fem olika kommersiella besättningar. Grisarna fick en fördubblad halmgiva jämfört med den normala givan. En normal giva för storgrisar var ca en ica-kasse per dag.

Våra viktigaste resultat

- Mer halm ger mer sysselsättning för grisarna
- Mer halm gör att grisarna håller på mer med halmen
- Mer halm gör att grisarna håller på mindre med boxinredningen
- Mer halm ger färre svansskador
- Mer halm ger inte sämre boxhygien
- Mer halm ger inte smutsigare grisar
- Mer halm resulterar inte mer skrapning
- Hängande svansar kan vara ett varningstecken för svansbitning

Vill du veta mer? För att ta del av vår forskning och vad vi kom fram till i projektet, besök www.slu.se/hmh/knorr. Där finner du mer information.

DEN HÄR BROSHYREN ÄR FRAMTAGEN MED MEDEL FRÅN DJURSKYDDET KRONOBERG



Svansbitning och halmanvändning i svenska besättningar



SCIENCE AND
EDUCATION
**SUSTAINABLE
LIFE**

Varför är det viktigt med strö?

Enligt Sveriges och EUs lagstiftning ska grisar ha ständig tillgång till strö för att få utlopp för sitt naturliga beteende så att beteendestörningar såsom svansbitning förebyggs.

SVENSKA PRODUCENTER ger oftast halm till sina grisar. Halm är ett bra strömedel eftersom det luktar gott och går att äta. Dessutom kan grisen ändra formen på halmen vilket är viktigt för att grisarna ska bibehålla intresset för strömedlet.

Svenska producenter ger ca 30g halm/gris/dag till tillväxtgrisar och 50g/gris/dag till storgisar. För att helt tillgodose grisens undersökande behov krävs dock givor på ca 500g/gris/dag.

Våra studier visar att ökade halmgivor ger mer sysselsättning åt grisarna, och gör att de ägnar mindre tid åt att greja med boxinredningen och dessutom minskar antalet svansskador.



**TESTA ATT FÖRDUBBLA DINA HALMGIVOR, DET GJORDE DE
PRODUCENTER SOM VAR MED I VÅRA FÖRSÖK**

Naturligt beteende

I EN NATURLIG miljö använder grisen mer än 60% (alltså mer än en arbetsdag) av sin vakna tid genom att undersöka sin omgivning. Syftet är att lära känna omgivningen, hitta föda och lämpliga sovplatser samt att utforska möjliga faror.

Trots att grisar i produktion föds upp i en trygg miljö där de har både foder och sovplatser, har de fortfarande stort behov av att utföra undersökande beteende. För att de ska få utlopp för det måste vi därför förse dem med bra material att undersöka, exempelvis halm.

Grisar som inte får utlopp för sitt undersökande beteende kan istället börja tracka andra grisar och utveckla svansbitning.



Vad är svansbitning?

Svansbitning innebär att en gris biter en annan gris i svansen, oavsett om det blir synliga skador eller inte. Oftast tänker vi dock på synliga skador när vi pratar om svansbitning.

SVANSBITNING förekommer i de flesta besättningar emellanåt. Våra studier visar att svansbitning setts i hälften av alla tillväxtavdelningar (oftast max 2 gånger/år) och i 88% av storgisbesättningarna (oftast 3-12 gånger/år). På slakteriet har i medeltal 1,6% av grisarna svansskador.

På slakteriet registreras endast grisar som har större skador eller saknar delar av svansen. Mindre skador registreras inte, men är ändå tecken på avvikande beteende som påverkar både välfärd och produktion. Samma sak gäller när vi ser svansbitning i stall; trots att det ofta pågått en tid syns det oftast inte förrän det blivit stora skador. Därför är det viktigt förebygga förekomsten av svansbitning och hantera utbrotten direkt när de uppstår.

FÖREBYGGA

Ge sysselsättning (ex. halm)
Se över närmiljön (ex. drag, utrymme)

HANTERA

Identifiera & separera bitaren
Separera den bitna grisen vid behov
Ev. behandling av biten gris, överväg smärtlindring

Varför svansbiter grisar?

DEN STÖRSTA RISKFAKTORN för svansbitning är avsaknad av halm, men det kan ha andra orsaker.

Två-stegssvansbitning: tros bero på att grisen inte fått utlopp för sitt naturliga beteende. Börjar ofta med mildt tuggande innan de tuggar mer och det blir skador. Denna svansbitning bör kunna minimeras genom sysselsättning via exempelvis halm.

Plötslig kraftfull svansbitning: tros bero på att det blir konkurrens om resurser, t.ex. vid utfodring. Denna intensiva bitning ger skador utan att föregås av mildt bitande.

Tvångsmässig bitning: beskrivs som mycket och kraftfullt bitande, men som inte beror på konkurrens om resurser utan är tvångsmässig.

**SVANSBITNING FÖRSÄMRAR HÄLSA
PRODUKTION OCH VÄLFÄRD.
NÄR DU SER SVANSBITNING; AGERA!**

Halm och boxhygien?

Ett av de vanligaste argumenten att inte ge mer halm är att det skulle försämra hygien och ställa till problem i utgödslingen. Våra försök visar att det inte måste vara så.

TROTS ATT det vanligaste argumentet att inte ge mer halm är att det skulle ge problem i utgödslingen, uppger de tillfrågade producenterna att man aldrig haft problem med utgödslingen i ungefär 60% av tillväxtavdelningarna och 80% av storgisavdelningarna.

Ett annat argument är mer halm skulle göra boxarna smutsigare därmed göra grisarna smutsiga. När vi gav grisarna en fördubblad halmgiva i våra försök blev inte boxhygien sämre. Enbart 1% av boxarna bedömdes som smutsiga (minst 25% av spalten var igentäppt eller 25% av golvet blött/smutsigt. Ca 1 % av grisarna bedömdes som smutsiga (mer än 20% av ena sidan på grisen var smutsig) oavsett mängd halm. Vi kunde heller inte visa att boxar med mer halm behövde skrapas mer.



MER HALM GER INTE AUTOMATISKT SÄMRE HYGIEN, MEN ÖKAD SYSSELSÄTTNING OCH FÄRRE SVANSSKADOR